

J. J. S. A. R. 25.

De

PRÆJUDICIIS

DISSERTATIO PHILOSOPHICA,

Quam

Consentiente Ampliss. Facult. Phil. in Regio
ad Auram Lycei

Sub PRÆSIDIO

VIRI Maxime Reverendi Domini

M. JOHANNIS HAARTIMAN,

Profess. Phil. Theor. Regii ac Ordin.

Candidorum examini modeste submittit,

ALUMNUS REGIUS,

JACOBUS SIRELIUS J. F.

Austro-Finlandus,

Die XII. Junii, loco horisque consuetis

MDCCLXXX.

BOÆ, Exc. JOH. KIÄMPE R. Acad. Typ.

S:ae R:ae M:tis
MAXIMÆ FIDEI VIRO

Præillustri atque Generosissimo
DOMINO,

OLAO CEDER
STRÖM,
SECRETARIO STATUS
EMINENTISSIMO,

Mecenati Summo.

S:æ R:æ M:tis
MAXIMÆ FIDEI VIRO

Perillustri ac Generosissimo BARONI
ET DOMINO,

BRODERO de
RALAMB,

CHILIARCHÆ VEXILLI NOBILIS
EXCELLENTISSIMO

Domino Gratiostissimo.

Perillustres atque Generosissimè
DOMINI
Mæcenates Summi

Vos Domini Summi Borealis Luminis
gentis,
Delicia Phœbi, Musarum Celsaque Fulera:
Vestra quod hæc presens videat levis attri-
charta,
Nominum & insigni Vestrorum luce co-
ruscet,
Vestri jam quondam meruit placida aura Fa-
voris,
Tum mihi, tum patriæ devovi bene prestis
semper:
Q

Quam licet haud calamus, nec mens describere possit;
Hanc tamen eternum grato sub pectore com-
dam.

Interea leni vultu, plenoque Favoris,
VOS Domini Summi levidensis munera char-
ta

Excipite haec, Vobis submissa mente dicata,
Ac date VOS Faciles humi Vestroque cli-
enti.

Sic mihi dum fervet juvenili in corpore san-
guis,

Vota Deo supplex Summo solennia reddam.

Vivite Felices Domini jam vivite Summi!

Vivite VOS regno, Vestrisque in Nestoris an-
nos!

Tandem cum Vestrae veniet lux ultima vita,
Carpite victores caelestis gaudia Regni!

PERILLUSTRIS VESTRAE
GENEROSITATIS

Devotissimus ac humillimus
Servus

JACOBUS SIRELIUS.

VIRO Maxime Reverendo atque Celeberrimo
DOMINO,

Mag. JOHANNI HAARTMAN,

Phil Theor. PROFESSORI Regio, Con-
sistorii utriusque ADSESSORI Gravis-
simo, Ecclesiarum ad Divam Mariam
ANTISTITI longe Adcuratissimo MÆ-
CENATI ac PROMOTORI studio-
rum meorum OPTIMO.

Quod teneras has ingenii tui primitias
Optimi, inscribere, ac consecrare ausus
Suscipite Mæcenates ac Patroni Benignis-
que ut hâtenus, ita post hac plusquam Pater-
ni, qui quovis felix

MAGNORUM NOMI-

Humillimus

J.

VIRO Admodum Reverendo ac Amplissimo
DOMINO,

Mag. GABRIELI HAARTMAN,
PASTORI in Ingo longe Dignissimo,
Adjacentisque ditricus PRÆPOSITO
Adecuratissimo, NUTRITIO meo ut Pro-
pensissimo; ita PATRONO ac EVRGE-
TÆ submissa animi reverentia et a-
tatem colendo.

*Nominibus Vestris Mæcenates ac Patroni-
sim, Vestra persuasit singularis benevolentia.
simi tenuas hasce pagellas sereno vultu, at-
no Vestro Favore me amplecti non dedignemur.
citatis voto semper er.*

NUM VESTRORUM,

Cultor

S.

Den Edle och Högachtade
HERREN/

Herr JACOB SCHOLT,
Directeuren öfwer Tiårubåstwen/
Min Höggunstige Egnare.

Helt otacksam jag beta må/
Om jag ej wiste wisa
Min skyldighet; när jag kan få
Herr Directeuren prisa.

Th mycket godt HAN ehrtedt har
Min FADER jämte många/
Then tid han uti Swergie war
Stadd under flychten långa.

Men nu hwad offer bär jag fram
För en så gunstig HERR?/
Thet är wäl blott ett pappers fram/
Af rader flörr' och smärre.

Doch tager gunstigt ny/säg ber/
Nu denna ringa gåfwa;
Emedan jag än intet EHR
En annan dristar låfwa.

Jag önskar I må lefwa säll/
I många frögde dagar;
Tills Gud EHR wid EHR lefnads qväll
Til ewig frögd uptager!

Min Höggunstige Herr Directeurs

Tienst-ödmulle Tjenare
Jacob Sirelius,

Plurimum Reverendo atque Doctissimo
D: no JACOBO SIRELIO,
SACELLANO in Rimitto Emerito, PA
RENTI ut Optimo; ita quavis Filii re
verentia æternum suspiciendo

Quomodo pro meritis tollam Te laudibus un
quam
Dignis, non vides, Mi venerande Pater,
Tot quia sunt humili per Te bona prestita
gnato,
Sidera quot Cœli, quot tenet atque Polus:
Hæc igitur chartæ facili PATER aspice vultu
Munera, submisse que Tibi dona fero.
Sit licet in altum, sit vile, quod offero manu
Hoc tamen in signum suscipe ut officii.
Interea cedant voto Tibi prospera cuncta,
Sera dies vitæ; presto sit usque salus!
Ac tandem e terra cum Te Tua fata reducent
Ascendas felix dulcia Regna Poli!

Honoratissimi Domini Parentis

Filius officiis atque obsequiis
obstrictissimus

J. S.

— ל —

PROOEMIUM.

§. I.

Quam necessarium ac utile sit veritatis inquiritori corruptæ mentis humanæ fontes atque errorum origines investigare; vel ex hoc patet Poëtæ: *Sincerrum nisi vas quodcumque infundis, acescit*: Mala enim mens ubi est, malus ibi est animus, nec rationem sequitur. Hinc est, quod ex ingenio etiam nostro non

A

raro

raro judicare soleamus. Mens ergo corrigenda est, si judicaturi in devia abripi nolumus. Quemadmodum enim medicus corporis, si suo recte fungi velit munere, morborum naturam ac originem accurate explorare debet; Ita etiam Medico mentis incumbit, si veritatem attingat, ut non tantum morbos ac nævos suos, quibus laborat, examinet sed etiam in origines eorum inquiret idque tanto diligentius, quanto animus corpore nobilior existit, quantoque illius morbi sunt cognitu difficiliores. Hæc causa est, quod etiam ego, redditurus rationem qualemcunque studiorum meorum, dissertationem *de Pre-*
ju-

judiciis omnium in animo errorum nascentium scaturiginibus ac fontibus in presenti pro modulo ingenii ventilandam, fretus summi Numinis favore atque auxilio, susceperim; nullus dubitans, quin Benevole Lector, ut contendimus, Juveniles nostros ausus æqui bonique consulas.

§. II.

VOci præjudicii originem dedit verbum præjudicare. quod idem est, ac antejudicare. Cujus acceptio apud diversos auctores est diversa. Ictis quandoque interlocutoriæ denotat sententiam, quæ prius fertur, præliminariter scilicet, quam ad ipsum negotium sive causam principalem pro-

cedere licet, indeque præjudicialis audit actio. Ita apud Plinium Curianus orabat, ut sibi donarent portionem suam, seque præjudicio juvarent (a): Aliquando ipsis significat sententiam a iudice legitimo pronunciatam, quæ deinde pari in causa judicaturis instar exempli inservire potest: Uti ex oratione Ciceronis pro Cluentio colligitur, qui duobus præjudiciis, uno in Scamandrum, altero in Fabritium eadem veneficii causa factis, Oppianicum damnatum esse demonstrat; dicitur alias præjudicatum. Interdum iudicium notat injustum, ante causæ cognitionem latum, quod vel modo vel re injustum est, per synecdo-

5

Gen: Nam, qui statuit aliquid parte inaudita altera, justum licet statuerit, is injustus est. Cujusmodi præjudicium, dicimus domo allatum iudicium, non ex rebus ipsis captum. Ab hoc præjudicio nos vult præcautos hocce Apostol. Obtestur, ut hæc custodias sine Præjudicio *χωρίς προ-κοιματ* (b). Hæc ultima vocis acceptio proxime accedit ad eam, quæ in Scholis Philosophorum occurrit: Ad quorum mentem, præjudicium in significato solenni semper pravum quid & sinistrum indigitat sive adhibeatur in *sensu latiori* sive in *strictiori* (c). In latiori, inquam, cum præjudicii venit nomine, omne id, quod perceptionem mētis præcurrit debitam, sive per

hoc

hoc veritatem attingamus, si-
 ve minus: quandoquidem sta-
 tuimus verum esse quod ve-
 rum est; falsum, quod falsum
 est; probabile, quod est proba-
 bile; minus probabile quod
 minus est nobis probabile, sed
 vel nullis, vel levioribus, quã
 par esset, adducti rationibus.
 In strictiori, quando præjudici-
 um significet non quodvis te-
 merarium ac præceptum iudicium,
 sed quod simul est erroneum,
 & non tantum verum ut fal-
 sum, atque falsum ut verum
 apprehendit; sed ita etiam ju-
 dicat sine prævio examine &
 maturo adhibito iudicio; unde
 etiam merito *πρότερον ψεύδος* nun-
 cupari potest (d). Quæ ulti-
 ma significatio hujus proprie
 est

est loci, & alias dicitur falsa
præconcepta opinio.

(a) lib. VI. Ep. 96. (b) 1. Tim. V. 21. (c)
Rosenb. Log. §. 2448. (d) Riēt. in
disp. hab. Wittenb. sub. præf. Cl. Dni
Gubling.

§. III.

Hujus præjudicii desideras
definitionem; sed non fa-
cile dixerim, quæ sit commo-
dissima omnium, ex pluribus,
quæ occurrunt apud Philoso-
phos. D: no Claubergio Præju-
dicia sunt præcipitata opinio-
nes, quæ ætatem maturam, u-
sumque plenioris rationis no-
stræ præcurrunt (a). D: no vero
Hamelio præjudicium est anti-
cipatum quoddam judicium ex
sensuum impressione ortum (b)
Quod hæc definitiones minime
nobis

nobis sufficere possint, satis patet; illa enim ad præcipitatas infantie nostræ opiniones tantum restringitur, antequam intellectus & iudicium nobis potuerint maturefcere; hæc vero, licet quoque ad provectioris ætatis iudicia extendatur, ad ea tamen coarctatur tantum, quæ ex sensuum oriuntur impressiõibus. D: no Christ. Thom. (c) Præjudicia nihil aliud sunt, quam falsæ opiniones, quas veras esse absque ratione sibi quis imaginatur, vel nimia credendi festinatione ab aliis, quorum auctoritati confiderat, persuasus, vel ex impatientia & hanc secuta præcipitantia, se ipsam decipiens. Verum ut cetera taceam, ex solius ima-

gina:

ginationis usa perverso, non omnia profluunt præjudicia. Clariff. Syrbii hæc est præjudiciorum definitio: *Præjudicia sunt errores temere concepti, aliorum errorum cause (d).* At licet quædam præjudicia fateamur esse errores temere conceptos, quæ scilicet iu adultis ante debitum examen pervertunt iudicium; omnia esse talia salva veritate dicere non possumus: E. G. falsas opiniones, quas juniores ante iudicium vel ex nutricibus, vel ex matribus aliisque suscipimus; nec tantum præjudicia; sed etiam alii errores pariunt errores alios, ita ut unus errorum ex alio necessaria sæpe & evidenti consequentia pendere

pos-

possit. Clarissimo vero Gros-
 sero (e) Praejudicium est falsa
 opinio de re aliqua, ante pra-
 vium ejus examen debitum in
 mente concepta. Quam tamen
 nec omnibus existimamus esse
 accommodam. Nobis Praeju-
 dicium est falsa de re aliqua
 opinio ante perceptionem debitam
 & rectum iudicium mente con-
 cepta aliis etiam erroribus sub-
 ministrans ansam.

(A) *Prolog. Log. §. XXVII.* (b) *Metaph. p. 503.* (c) *introd. in Log. c. XIII. p. m. 267.* (d) *Phil. Ecl. Rat. p. b. cap. V. p. m. 80.* (e) *Par. I. pag. 7. Pbar. intell.*

§. IV.

INqvisituri jam fontem omni-
 um praejudiciorum proprium
 atque primum, deprehendemus,
 sine

sine omni dubio esse *intimam*
humana natura depravationem
 in primis tactam parentibus,
 cujus Philosophus non cogno-
 scit originem & causam, et-
 factum tamen communis hu-
 jus mali, necesse est, cogno-
 scat: *imbecillitatem* scilicet *men-*
tis humane, in rebus cogno-
 scendis, earumque naturis rite
 exquirendis; maxime ubi dif-
 ficiliores sunt inquisitu. Ne-
 scit enim quomodo & quare
 vel cohaereant inter se vel se-
 paranda sint, nescit comparare
 inter se notiones, nescit ser-
 vare ordinem. Ex quo non
 potest non cognitio mutilata,
 perversa, obscura, confusa, &
 quod pessimum, erronea exi-
 stere, ut loquitur Joh. Fran:
 Gueil:

Gueil: in disp. de præjud. §.
VII. p. 6.

§. V.

SED cui mentis facultati, *in*
tellektui an *voluntati* suam,
inprimis præjudicia debeant o-
riginem, acriter disputatur in-
ter Philosophos. Clarissimus Syro-
bius inter alios omnium Præ-
judiciorum primam & genui-
nam originem non tam in in-
tellectu, quam voluntate qua-
rendam esse docet (a) Et si e-
nim cuncta præjudicia ab in-
tellectu formantur & concipi-
untur proxime; præter ipsa ta-
men præjudicia nihil esse pu-
tat in eo, quod *per se atque*
proprie præjudiciorum causa es-
se possit. Deinde tum demum
existi-

existimat iudicium a veritate aberrare, cum vel non satis attendit ad objectum suum, quod vitium ad solam pertinet voluntatem, ipso quidem iudice. Tandem duabus præprimis rationibus nasci Præjudicia innuit; primo, si voluntas rationem præcipitet, nimisque festinatione abripiat; deinde vero, si voluntas rationem studio quodam ab hoc fine alieno impediatur, ut non tam de conformitate cogitationum laboret, quam ut huic studio, sive affectui suo favent consentiantque omnes. Verum enimvero veniam precamur, si pace tanti viri aperuerimus rotunde, quid sentiamus in hoc puncto, Primum qui

quidem, quod non videatur nobis absolum, si intellectus etiam cognoscat se ipsum in hoc suo imperfectionis status suæ imbecillitatis, ignorantiaque, atque hinc nati præjudicii esse causam. Quoties advertimus, quod intellectus noster adeo jam existat imbecillus, ut licet voluntas voluerit, quo ille rectius facultatibus suis uteretur, id tamen sæpius & in omnibus præstare nequirit. Deinde licet vel ideo originem præjudiciorum in voluntate quærat Excellentissimus Syrbius, quia tum demum iudicium aberraret a veritate cum non satis attendat; in eo tamen fallitur, quod attentionem ad solam voluntatem pertinere dicat: quia

atten-

attentionis actus atque operatio certe spectat & referri debet ad intellectum. Imperium vero, ut attentio fiat, ad voluntatem. Et tamen intellectus cum voluntate consentiente attentioni studens, sæpius aberrat in iudicando, ut rectissime observavit Hilligerus in Inst. Log. (b) Præterea, licet concedāus, præjudicia nasci, si voluntas rationem præcipitet, nimiaque festinatione abripiat; ex hoc tamen omnia præjudicia velle derivare neque sensuum, neque imaginationis, quæque aliæ hominem circumstant, rationes admittunt. Nec denique sequitur; voluntas quoad conatum impedit intellectū, quodam a suo fine alieno affectu vel studio, ne de veritate

invenienda sit sollicitus, sed
 de captanda favoris aura. Er-
 go intellectus semper volunta-
 tis imperio succumbit. Detre-
 ctat intellectus non raro volun-
 tatis imperium, ac boni instar
 consilarii dehortatur, conscien-
 tia redamante. Intellectu vero
 hoc suum officium intermitten-
 te ac negligente, in quavis de-
 via ruit voluntas, nec vera ut
 bona, sed mala sub ratione
 quadam boni experit, suaque
 vi torrentis instar intellectum
 secum simul abripit, ut eum
 undique oppugnatum, & de-
 mesticis suis, internisque mor-
 bis simul fatiscentem ad feren-
 dum de re iudicium, ab ipsius
 rei natura prorsus abhorrens
 cogat. Quod res est, ergo di-

eam, illos nempe rem acu tetigisse, qui veram Præjudiciorū causam in ipsa mentis imbecillitate, partim in intellectu, partim in voluntate *simul* ponendam existimaverunt cum Clarissimo Hilligero (c): Cum omnia præjudicia ab utroque animi motu, cogitandi, appetendiq; vitioso nasci, sit certissimum.

(a) *Phil. Rat. par. 1. cap. V. §. XII.*

(b) *part. 1. Sect. II cap. III. §. III.*

p. m. 93 (c) ibidem.

§. VI.

AD specialiores præjudiciorum pertinent causas, partim *amor sui perversus*, cum negligentia & voluptate conjuncta, quæ non facile patiuntur, ut accuratæ rectæque rerum.

B

truti-

rutinæ sese tradat, & quasi
 immergat; partim *ambitio*, per
 quam efferatus homo se suaque
 omnia excellenter extollit; re-
 liquos præter se non contemnit
 modo, sed odit, quos impri-
 mis videt, vel contraria suis, vel
 paria, vel meliora afferre: par-
 tim *avaritia*, cui dulcis amor
 lucri, aliarum rerum fastidium
 imponit: partim *ira*, *odium*, *in-
 vidia* &c. Sed de his talibus no-
 bis prolixioribus esse non licet;
 conf. Rotenb. Clericum, aucto-
 rem artis cogitandi, Gueilin-
 gium aliosque. Quæ volumus
 & credimus libenter, & quæ
 sentimus ipsi, reliquos sentire,
 speramus. His forte suffulciran-
 tur argumentandi modis hæc
 præjudicia: *hoc honorem auget
 meum*

meum, ingenique conservat laudem, ergo verum: hoc adversatur mihi, turbat quietem, obest voluptatibus, ergo falsum. Hunc amo, ergo verus; hunc odi, ergo falsus &c.

§. VII.

EX quibus forte jam patescit, quam incommode loquantur illi, qui præjudicia vel ab intellectu, vel voluntate male informatis dependere ajunt: Cum, ut ostensum est, certissimum sit, omnia Præjudicia ab utroque animi motu, cogitandi, appetendique vitioso simul nasci. Ideoq; nec distingui possunt præjudicia in ea, quæ vel a precipitantia vel affectibus oriuntur (a). Quandoquidem nullum.

præjudicium esse possit, quod non simul ex utroque hoc malo fonte manaverit. Non certe præjudicio laberetur intellectus, nisi cum voluntatis prævæ commotiones præcipitarent & anteverterent, ut loquitur D'nus Gueilingius: quæ etiam ratio obstat, quo minus queamus, cum quodam auctore, dicere: duo esse *primaria præjudicia*, quæ causa sint errorum omnium; alterum *humane auctoritatis*, alterum *præcipitantiæ præjudicium*: Vel cum D'no Syrbio, præjudicia esse vel *præcipitantiæ* vel *propriæ*, vel *auctoritatis humane*; cum negari nequeat, præcipitantiæ inesse omnibus præjudiciis, horumque esse proprium, in quar-

to modo, ut loquuntur logici. Sed
 nec placet partitio præjudiciorum
 in voluptatis, ambitionis, ac a-
 varitiæ: vel ex sola hac ratione;
 quoniam ea imperiti facile in e-
 am adducuntur opinionem, ut
 errores, existimēt, cunctos a per-
 versitate appetitus proficisci;
 quod falsum esse, cuivis rem-
 penitus examinanti liquet: non
 enim erraremus si cuncta scire-
 mus (b) Commodius possent præ-
 judicia forte dispesci ratione ob-
 jecti in Theologica Juridica, Me-
 dica, Philosophica; ratione du-
 rationis, in inveterata & recen-
 tius nata; ratione temporis in
 infantia, adolescentia, atatis,
 virilis & senilis præjudicia. Sed
 nec hæc formam attingunt.
 Quando alia sensuum, alia intel-
 lectus

lectus dicuntur quibusdam præjudicia: cum vel sensus male sunt dispositi, & bene licet dispositi; male tamen applicantur, vel intellectus citra sensus prave judicat; id tamen itidem, de objecto potius, quod vel intellectuale est, vel sensuale, est intelligendum; cum sensus nec affirmant, nec negant, neque ad illos pertineant proprie præjudicia; sed unice ad iudicium & intellectum activum (c). Optima videtur nobis divisio Auctoris Phari intellectus, qui ex conjunctione imbecillitatis utriusque facultatis mentis, Præjudicia, alia, a *nimia confidentia*, alia à *nimia diffidentia derivat* (d). Aut enim *nimum confidimus nobis ipsis*

ipsis & felicis ingenii, judicii,
 memoriae, aut etiam sensuum
 fiducia freti, philautiae veneno
 imbuimur, &c. hinc oriuntur
 praesudicia, temeritatis, securi-
 tatis, impatientiae, inventionis
 propriae, status, ordinis, fami-
 liae, nationis & patriae, expe-
 rimentorum particularium, ter-
 minorum non satis intellecto-
 rum, judiciorum fallacium, &
 quae sunt plura: *aut nimis con-*
fidimus aliis; eorumque aucto-
 ritate ac existimatione capti,
 quicquid statuerint, tanquam
 ex tripode dictum omni dubi-
 tatione majus haurimus; hinc
 manant praesudicia auctoritatis,
 hausta ex hujus vel illius per-
 sonae nomine, fama; titulis,
 religione, moderatione, natio-
 ne

ne vultu, ordine, societate
 studiorum, vitæ genere,
 ætate, antiquitate, pietate, aliis
 que bonis moribus, nobilitate,
 divitiis, beneficiis, temperamento,
 industria, secta, præmiis, sententiæ
 novitate, plurimorumque in eam consensu-
 one, librorum caritate, titulis,
 magnitudine, methodo, splendore,
 pretio, stilo &c; *aut nimis diffidimus nobis ipsis*, in-
 genioque nostro; unde proficiuntur præjudicia
 timoris, pudoris, obsequiositatis, ignavia
 & negligentia; *aut diffidimus nimis aliis*; unde deri-
 vantur præjudicia *αυτοειδανης, λο-
 γουαχιας*, studii novaturiendi,
 electæ aut receptæ hypothetæ-
 seos, spiritus contradictorii, &

tandem scepticismi; Neq; tamen
 confidentia & diffidentia justo
 longius a sese invicem distrahan-
 tur; siquidem confidentia in ali-
 is fere semper cum diffidentia no-
 stri conjuncta deprehenditur, &
 vice versa. Præjudiciorum nam-
 que horum hæc est natura,
 ut non semper unam tantum
 admittant divisionem, sed sæ-
 pius ita inter se cohæreant, ut
 ex diversis fontibus, ex confi-
 dentia & diffidentia erga nos,
 & alios simul proficiantur,
 atque innumeros certe erro-
 res, teste experientia, progi-
 gnant.

§. VIII.

- (a) *Auctor introd. ad Phil. Aul. cap. 6.*
 §. 2. (b) *Introd. in Log. c. 13. p. m.*
 258. (c) *Syrb. instit. Phil. Rat. p. m.*
 89. (d) *Par. 1. pag. 7.*

§. VIII.

COmes vero horum Præjudiciorum solet esse pertinacia ; tanta quidem, ut excusare ea, quam excutere malimus. Id quod tum maxime contingit, si ea de quibus, præcipitata judicia tulimus, conditioni complexonis nostræ, naturalique affectui magis conveniant, si cum sensibili aut vehementi delectatione sint conjuncta ; aut si longo usu, & consuetudine in naturam nostram abiisse videantur : perinde ut gluten recens, primo applicatum, non nisi leviter adstringit, at postquam aliquamdiu hæsit, adeo arcte firmiterque connectit, ut quæ duæ sunt res, non nisi una esse

le videatur. Recte hinc Clau-
 bergius proponit (a): *Studi-
 um conservandi ac propagandi
 se, & omnia sua, cuique ho-
 mini a natura insitum efficit, ut
 opiniones suas non abdicare &
 rejicere, sed tueri, ac defendere,
 cumque aliis plurimis commu-
 nicare gaudeat. Inde evenit,
 ut pro suis opinionibus, quan-
 doque etiam falsis, vel mor-
 tem subire parati sint nonnulli;
 unde quoque tantum quorun-
 dam in alios odium est, ut ad
 prodendas urbes, trucidandos
 principes, exterminandosque in-
 tegros populos, magno nisu &
 ausu ferantur; hac solum de
 causa, quod hi suas opiniones
 non sequantur. Et quod in alio
 exponit loco (b): Certe sapi-*

us contingit, ut ratio quidem aliter statuendum esse dicat, ac olim judicavimus: at præjudicata opinio credulitatem nostram occupans, tanquam longo usu & familiaritatis jure sibi devinctam, obstrepit, atque ita quandoque obsistit, ut ne latum quidem unguem a consuetis recedamus. Insuper varios errores, falsasque opiniones præjudicia sequi videmus, ut adeo quicquid ex erroribus & falsitatibus porro nascitur mali & periculi, ad hunc fontem referri debeat, & hunc si quis obstruere queat, omni errandi periculo immunis esse possit. (c)

§. IX.

(a) *Præf. Lib. de dub. Cart. §. 20.* (b) *Ejusdem auct. proleg. in Eng. c. 13. §. 39.* (c) *Rötenb. Log. §. 2462.*

§. IX.

Quo vero latius serpit hæc
anteceptorum opinionum
contagio, ac suo pestilentissi-
mo tactu mentes quasi inficit
nostras, nos a solida rerum
cognitione abstinendo; eo cau-
tius, diligentiusque nobis cir-
cumspiciendum, atque elabo-
randum est, ut non tantum
his morbis liberemur; sed et
iam posthac nobis cavere di-
scamus. Huc facit maxime,
Doctore Röttenb. in Log. (a)
si quoties oculis nostris obver-
santur aliorum, doctissimorum
etiam virorum præjudicia, in-
deque cumulate manantes er-
rores, toties reflexione quadam
ad nos facta, eadem vel si-
milia nobis accidere posse cogi-
tate

gitemus; deinde si, quemadmodum in bello armilustrium saepe institui solet; ita nos quoque circa judicia nostra idem præstemus, omnia scilicet, quæ de rebus huc usque incautius tulimus judicia, attenta perlustremus mente, & sub incudem quasi revocemus, certa ab incertis, vera a falsis, quanto fieri potest studio segregantes. Imprimis vero dubitatio sive suspensio judicii nostri, conjuncta cum fundamenti boni inquisitione, saluberrimi instar remedii, contra hanc mentis humanæ lucem habetur. Non tamen illa *perpetua* quæ est apud scepticos; neque illa *universalis*, quæ contra Cartesium ejusque sectatores atro notatur

ratur lapillo; sed sobria ac moderata, quæ in dubiis casibus perceptionem mentis tamdiu suspendit, ac à conclusione remouet, donec veritatem e latibulis quasi educat. Stulti enim est, omnia statim absque ullo discrimine credere juxta illud *πὸ λυθῶν ἀληθῆ* *Qui facile credit, facile decipitur.* Sapiens vicissim non quidem de iis dubitat, quæ immediatam habent euidentiã; sed unice de rebus, primo intuitu obscuris, nec cognitu facilibus. Ante tamen omnia, cavendum, ne accidat nobis, quod Dominus Christ. Thomasius *Cartesio* accidisse notat: (b) Qui, dum præjudicia evitare voluerit, ex nimio vitandi studio, in atrocio-

ciores incidere errores, non multum ab similibus illi; qui magno nisu equum conscendens ex altero latere ab eodem iterum decidat. Hisce claudimus.

Μόνη δὲ παρ' ἐκείνου δὲ α.

(a) §. 246a. (b) *Introd. in Phil. Aut.*
cap. 6. §. 16. p. m. 124.

Auctori & Respondenti

Pulpita castalidum cum tentas scandere
Fratr,

Et mentis vires ingenique probas.

Ex animo cupio, possis contingere metam,

Ut peragas felix tempora sausta diu!

Sanguine Proximus

DANIEL SIRELIUS.

Austro-Finlandus.

Öfver sin Wån och Landsman

Herr **JACOB SIRELIUS**

J lärde spår,
Aldrig af mig,
Ung uti åhr,
Har han framteed
Prof af sin konst:
En wet jag wist,
Att ett omsonst
Bli, æ han mist
Gönnen hwar natt;
Att han til lön
Vaer sin skatt,
Skal bli min bön!

Til tienst betyogat med likes
eller

Jntet Rim.

Viro Juveni,
Pereximio atque Eruditissimo
Domino, JACOBO SIRELIO,
Amico & Popolari suo Honoratissimo.

Dum Tu Sireli celsa de sede cathedrae
Sectarum causas, ac rerum nomina certis
Eruis indicis, vafrique sophismatis uncos,
Et dubiis contorta plicis quaesita, parato
Solvis judicio, ac specimen deponis acuti
Ingenii, scandens praerupta cacumina Pindi;
Sedulo Te Musis commonstras indigilasse,
Nec facilem passum, fugere irreparabile tempus
Perge igitur studiis caeptis, ut pectore leto
Propositam felix possis contingere metam!

HENRICUS FLEEGE
Gnatus sic optat ERIC,

Eidem.

Musarum cetus Australis gloria nostri,
Sinceri cordis portio certa mei,
Ausus dum mentis caece sub Praesidis umbra
Magni pertractas scammna per alta $\sigma\sigma\Phi\omega\nu$,

Grat.

*Gratulor huic operi toto de pectore, & opto,
Us maneat Patrii gemma corusca soli!*

Johannis Näslind
Austro-Finlandus,

Om jag nu märdar och ser, huru **BRODER**
til Konstet och heder
Leder sig maktliga fram; så önskar jag hiertlig
och beder,
At Ehr sediga flit, dygd, lärdom måtte belönas,
Och Järdtliga må med en Himmels krona bes
krönas!

En trogen Broder
Gabriel Sirelius.

1819
The first of the year
1819

1819
The first of the year
1819

1819
The first of the year
1819

1819
The first of the year
1819

1819

1819

